

Ellentétek vonzalmában

David Tesinsky: *Az élet szép – Másféle szépség*

Budapest, 2024, Csányi5 – Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár

Noha a cím az élet szépségét vallja, annak nem napos oldalát mutatta be budapesti kiállításával David Tesinsky. Társadalmi kérdésekről, szereotípiákról valótól közel sem vidám módon, hiába mosolyognak többnyire sorozatának szereplői.

A tárlat bezárásával szerencsére nem „tűntek el” Tesinsky felvételei. Azokat továbbra is megtekinthetjük honlapjának *Gallery* menüpontja alatt, ahol fajsúlyos témájú projektekben mélyedhetünk el. Például a *City of Ghosts*-ban, ami az Oszaka nyomornegyedeiben élőket mutatja be. Vagy a rap kultúráját taglaló *Rap is our Religion* című sorozatban. Említhetjük ugyanakkor a prágai kábítószertüggőkről készült *All along the Watchtower*, vagy a *War isn't over yet – women in war and others*-t. Ennek egy Yulia Tolopa nevű orosz sportolónő a főszereplője, aki ellenszegülve az orosz propagandának és családjának önként csatlakozott az ukrán harcosokhoz.

Tesinsky munkássága főként hasonlóan drámai sorozatokból áll, egy-két kivételtől eltekintve. Ilyen az *Alternative ways of living* remetéket, tibeti szerzeteseket bemutató képei vagy a manézsvilágát bemutató *Circus isn't a normal life, it's a real last romance*. E pozitív kicsengésű sorozatokon kívül művei égető problémákról, előítéletekről, elfogadásról szólnak. Olyan kérdésekről, amelyekre oda kell figyelniük, de még fontosabb lenne tenni ellenük. Talán azzal, hogy egyszerűen csak tudomásul vesszük, hogy léteznek. Ehhez rendet kell rakni a fejekben, felnyitni a szemeket. Tesinsky, mindennek vizuális szószólója ezt teszi. Nem kínál megoldást, „csupán” felhívja a figyelmet az élet sötétebbik oldalára.

Tesinsky az elmúlt évtizedekben mintegy hatvan országban fordult meg, jóformán bejárta a világot, tapasztalatok garmadájával gazdagodva. Elmondása szerint kezdetben mindez nagy kihívást jelentett számára, mivel fiatalabb korában nehezen tudott beszélgetést kezdeményezni. Miután azonban megfogalmazása szerint számos melegszívű, jó emberrel találkozott, megváltozott.

TAKÁTS FÁBIÁN (1987) a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán végzett művészettörténet szakon. Szakterülete a 20. század művészete.

„Segítettek meggyógyítani a lelkemet és magamat” – olvashatjuk egy 2019-es cikkében, ami a Bored Panda oldalán jelent meg. Arról, hogy mi vonzotta a félig-meddig dokumentarista, de mindenképpen társadalmi érdeklődés által meghatározott fényképezéshez, a következőképpen vall: „mindig is érdekelték a szubkultúrák, elsősorban az, hogy mindegyiknek van egy filozófiája” –, majd így folytatja: „mindez nagyszerű, hogy megtaláljam önmagamot vagy abból egy részt”.

Hogy Tesinsky megtalálta-e magát, ahhoz kétség se fér. Képeit többek között olyan neves nemzetközi magazinokban publikálták, mint a *The Guardian*, a *Le Monde*, a *Spiegel* vagy a *VANITY FAIR*. Kilenc alkalommal vett részt a Cseh Sajtófotó versenyen, a Word Press Photo díjára jelölték, és a Sony World Photography Awards, PDN storytellers-t be is zsebelte. Munkáival egyebek között Belgrádban, Berlinben, Brüsszelben, Münchenben, Prágában, Szöulban és Tokióban is szerepelt.

Az *Élet szép* projektje „egy képzőművészeti, satirikus sorozat, amelynek fő célja a mindennapi élet sztereotípiáinak kiirtása, és részben szimbolikusan a képmutató társadalomra fókuszál”. Habár „nem dokumentarista jellegű, azért néhány dokumentumértékű darabot is tartalmaz”. A 2012-ben indult és folyamatban lévő sorozat Tesinsky számára is terápiát jelent. Számtalan szubkultúrát, sorsot ismerhetünk meg a Belgiumban, Csehországban, Ukrajnában, az Egyesült Államokban, Mexikóban, Nepálban és Iránban készült képekről.

A tárlat nem nélkülözte a különös, abszurd szituációjú kompozíciókat. Az egyik képen egy újságba temetkező, jól öltözött hölgy dől ruhástól egy folyóba. Egy másik fotón kukából ugrik elő, vagy tán abba ugrik akrobatikus mozdulattal egy torzonborz figura, kezében bőrönd. Meglepő az a mű is, amelyen egy tigrist vezető ember kel át a zebrán. Ugyanilyen természetességgel szabadul meg jó pár felvétel szereplője minden ruhadarabjától. A meztelenségben mindig van valami provokatív, ezt groteszk humorral oldja Tesinsky. Ugyanakkor nem áll távol tőle a provokáció, amikor például egynemű párok intim jelenetét fotózza, vagy apácákat egy szexshopban. Némelyik fotón egyértelmű a szándék: értékek szembeállítás, előítéletek megkérdőjelezése. Ilyen a Hófehérke ruhába öltözött férfi és Pride-os társai mellett a háttérben vonuló, csadorba burkolt nőkről készült mű. Ezek a kontrasztok olykor végtelenül leegyszerűsítettek, például az „óriás és a törpe”, a fekete kisfiú cipőjét pucoló fehérbőrű nő vagy a vegetáriánus étterem előtt véres húst faló férfi képe. A szarkasztikus humor is jellemző az alkotóra, bár gyakran megelőgszik annak közönségesebb, olykor ízléstelen változatával. Szerencsés esetben ez csupán eszköze egy mögöttes mondanivalónak.

Néhány szomorkásabb alkotást is láthattunk. Ilyen, ahol kisgyermekek játszanak egy ócska gumiabronccsal. Bár a játék öröme elfeledteti velük nyomorúságos sorsukat, de hogy miként nőnek fel, az elgondolkodtató. A képek, és Tesinsky üzenete mégis az élet szépségéről, sokszínűségéről vall a maga groteszk, különös módján.

Leképezni a dolgok mélyét

Sági Gyula: *Under Vision*

Budapest, 2024, Molnár Ani Galéria

A Berlinben élő és alkotó Sági Gyula organikus absztrakcióinak adott teret a Molnár Ani Galéria *Under Vision* címmel. Vonalak szövődékében amőbaszerű sejtek csúsznak-másznak, nyugvópontot keresnek. Másutt domborzatok „rajzolódnak ki” szeizmográfiai mérésre emlékeztető vonalrengetegből.

Sági tizenhat éves volt, amikor a kezébe került nővére olajfestékkészlete. A művészeti szett annyira vonzotta, hogy bele is „vetette” magát a festésbe. Papíron próbálgatta „tudását”, pár hónap elteltével már nagyméretű képeket készített. A kezdetekről abban a 2023 decemberében megjelent interjúban nyilatkozik, amely az *Országút* oldalán jelent meg Szekáry Zsuzsanna tollából. A gimnázium után nem a Képzőművészeti Főiskolára, hanem magyar szakra nyert felvételt. Elmondása szerint a festőművész szakkal nem mert próbálkozni, úgy gondolta, hogy oda csak „istenek” kerülhetnek be. Egy év sem telt el, amikor hátat fordított a „magyarnak”. Elhatározását azért sem bánta meg, mert így több ideje maradt szeretett hobbijával, a festéssel foglalkozni. Diplomáját végül a Nyugat-Magyarországi Egyetem Képi ábrázolás szakán szerezte, majd mint a mesék legkisebbike, elindult szerencsét próbálni a nagyvilágba. Meg sem állt Maastricht városáig, ahol a Stevens Galériától kapott kiállítási lehetőséget – áll a fent említett riportban. Habár egy kisméretű műteremhez is hozzájutott, szükségesnek érezte a lehetőségeket. Így továbbállt Berlinbe, ahol azóta is él. Biztonságosnak, megfizethetőnek tartja, de ami a legfontosabb, hogy nem olyan intézményesített, mint fővárosunk, jóval több lehetősége van egy alkotónak megmutatkozni. A német fővárosban megtalálta számítását, sok más helyen is kiállíthatta képeit. Többek között a párizsi Oneiro, a berlini Schaufenster és a sevillai Untagged Art galériákban. Itthon a Várfook és a Viltin galériában is szerepelhetett alkotásaival.

Boros Lili művészettörténész, kurátor így foglalja össze Sági Gyula művészetét: hagyományos festészeti és grafikai technikákkal: ceruzával, golyóstollal, tussal dolgozik. Nagyméretű papírmunkákra készült sorozatai a geometrikus absztrakció és a gesztusfestészet ötvözetei. Sági a dolgok tiszta alakjaira koncentrálnál, motiválja a digitális képalkotás, a technológia és a természet által létrehozott ismétlődő rendszerek. „A konceptualitás épp annyira fontos számomra,

mint az esztétikus végkifejlet: az idő fizikai dimenziója és az idő múlásának egy adott algoritmus szerint történő vizuális leképezése foglalkoztat” – vallja munkásságáról, amelyet a következőképpen határoz meg: „Energia, ismétlődés, rend és rendszertelenség, ezek az univerzum alapvető elemei. Így hát ezek határozzák meg az alkotásaim létrehozását. A munkáim érzékeny gesztus festmények, amelyek repetitív jellegükből adódóan meditatív eszközként is szolgálhatnak.”

Az *Under Vision* művei az organikus absztrakció formanyelvén vizualizálták mikrovilágukat. Sági vékonyan húzott vonalai erőteljes kompozíciókat hoznak létre. Ily módon már nem is tűnnek olyan vékonyak a végtelenbe tartó, ki tudja hol végződő stráfok, amelyek jóformán telítik a felületeket. Mindent „átölel”, keresztez, egymásba olvaszt a vonalrengeteg, amely sűrű, ám nem áthatolhatatlan rácsszerkezetet alkot. Imitt-amott azért megtörik a tömörség, mint az egymást átszelő kosárfonatokra emlékeztető *Waves serie 4-en* (2023). A *Waves serie 15-ön* (2023) a hajlított ívek a szivárvány színeiben pompázó, térbeli hatást keltő szöttest hoznak létre. Bár a finom rácsszerkezet itt is megmarad, egészen más látványt nyújtanak azok a képek, amelyeken mikroorganizmusokra emlékeztető formák „mozognak”. „A repetitív gesztusokkal létrehozott vonalrajzok mikrobák, egysejtűek mikro- és makroszkopikus leképezésére hasonlítanak, amelyek a művész saját fénymikroszkópos megfigyelésén alapszanak.” Sági természet iránti érdeklődése igencsak benne van ezekben az absztrakciókban, a rajtuk látható részecskék nem csupán mozognak, hanem nyüzsögnek. Egy olyan világ ez, amelyet valójában nem láthatunk. Ismétlődésük ellenére is izgalmasak a kiállítás sziklákat, hegycsúcsokat, de fakérgeket, szántásokat is eszünkbe juttató vonaltömörülései. Nem csalás, nem ámítás, a precíz rajzok kézzel készültek. Sági nem ismer lehetetlent, amikor kezébe veszi eszközeit, és csak húzza, húzza csíkjaikat a papíron. Az eredmény igazán eredeti.

Ahogy a tárlat egésze is. Lényegre törő, jól átgondolt koncepció áll mögötte: megmutatja a nem láthatót. Az univerzumban lévő rend és zűrzavar egy kézben, a művészében, aki felszínre hozza, láthatóvá teszi és új látványt teremt belőle.